

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد



۲۰۲۳/۰۳/۱۲

محمد مُجق

طوق بیعت بر گردن طالبان بی رضایت



محمد مُجق

زمزمه‌هایی وجود دارد که شماری از طالبان با پاره‌ای از تصامیم رهبری خود موافق نیستند و در حضور دیگران، به ویژه در گفتگو با خارجی‌ها، ناخرسندی خود را از آن ابراز می‌کنند. آنان می‌ترسند که این تصامیم هم خشم مردم را افزایش دهد و هم فشار خارجی را، و در نتیجه نظام طالبان سقوط کند. نگرانی از دست دادن منابع و امکانات هنگفتی که امروزه در اختیار مقام‌های طالبان قرار گرفته است، و این‌که تصامیم رهبرشان سبب از دست دادن این ناز و نعمت گردد سبب انتقادهای نرم از او گردیده است. این زمزمه‌ها ریشه در انتقادات شماری از چهره‌های درشت‌تر طالبان دارد که بدون جرئت نام بردن از رهبر خود، به تکراریی او اشارات تلویحی داشتند، اما نه به صورتی صریح که در معرض خشم قاطع وی قرار بگیرند.

در طرف دیگر، کسانی که محاسبات‌شان مبتنی بر خوش‌باوری‌های متکی به اوام و خیالات است این انتقادهای نرم و خجولانه را به فال نیک گرفته حساب‌های کلانی بر روی آن‌ها باز کرده‌اند. آنان گمان می‌کنند که این انتقادات غیر مستقیم مقدمه‌ای است برای در گرفتن جنگ قدرت در میان طالبان یا کودتایی نظامی که به خلع ملا هبت الله از قدرت یا حتی قتل او خواهد انجامید و در پی آن عناصر اصلاح‌طلب طالبان موفق خواهند شد عناصر افراطی‌تر را کنار زده، سپس در ائتلاف با دیگر نیروهای سیاسی، به تشکیل اداره‌ای جدید برای کشور با رویکردی غیر طالبانی تن خواهند داد. آنان از یاد برده‌اند که در گذشته اختلافات داخلی حزب خلق که حتی به قتل رهبر خلاق انقلاب هم انجامید نتوانست به تغییر رژیم منجر شود!

شکی نیست که در میان جناح‌های طالبان رقابت‌های داخلی و جنگ قدرت به شکل جدی جریان دارد و آنان در مسایل تاکتیکی یکسان نمی‌اندیشند. جناح‌هایی که از دست یافتن به این‌همه پول و امکانات ذوق‌زده‌اند، آماده هستند عقب‌نشینی‌های تاکتیکی در زمینه مسایل زنان و اقدام‌های نمادین برای مشارکت ظاهری اقوام دیگر نشان بدهند تا راهی به مشروعیت یافتن رژیم طالبان و تداوم منافع کنونی‌شان در درازمدت هموار شود، در حالی که جناح متعهدتر این گروه اولویت را به تقویت صفوف جنگجویان خود می‌دهد و شرطش این است که مواضع ایدئولوژیک‌شان مستحکم بماند و معامله‌گری با کشورهای دیگر آن‌چنان عریان نباشد که این جنگجویان انگیزه خود را برای قربانی دادن از دست بدهند.

یکی از مؤلفه‌هایی که در این محاسبات به صورت جدی در نظر گرفته نمی‌شود موضوع بیعت در منظومه فکری طالبان است. طبق فقه سنتی، هنگامی که با کسی به عنوان امیر بیعت صورت می‌گیرد سمع و طاعت از او واجب و مخالفت با او معصیت است. شکستن بیعت را در قرآن "نکث عهد" و در احادیث منسوب به پیامبر اسلام "غدر" می‌گویند که یکی از سه رکن عمده نفاق و از گناهان کبیره به شمار می‌رود. یکی از عوامل مهم برای استحکام صفوف طالبان جایگاه کانونی بیعت و اطاعت در آن است.

بیعت برای گروه‌های اسلام سیاسی، از اخوان المسلمین تا حزب تحریر، القاعده، داعش، و طالبان یکی از راه‌های مهم واداشتن نیروهای‌شان به اطاعت و دنباله‌روی است. پدیده بیعت ریشه در سنت‌های قبیله‌ای کهن دارد که در آن فردیت انسان در برابر اراده قبیله و جمع نادیده گرفته می‌شود. در جهان مدرن انتخابات را جایگزین بیعت کرده‌اند تا فردیت انسان‌ها و استقلال رأی‌شان محفوظ بماند و کسی به اطاعت کورکورانه ناچار نباشد، و بیعت‌شان طوق لعنتی بر گردن‌شان نشود که آنان را بدون قناعت و رضایت قلبی به سمع و طاعت وادارد.

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرو مخکي په خیر و لولی